192665 ـ حکم تبریک گفتن عید پیش از فرا رسیدن آن

سوال

تبریک گفتن عید، یک یا دو روز پیش از فرا رسیدن آن چه حکمی دارد؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

تبریک گفتن عید از امور مباح است و از برخی از صحابه ـ رضی الله عنهم ـ این تبریک روایت شده است.

ابن قدامه ـ رحمه الله ـ می‌گوید: «ابن عقیل چند حدیث دربارۀ تبریک عید ذکر کرده است از جمله اینکه محمد بن زیاد می‌گوید: همراه با ابوأُمامۀ باهلی و دیگرانی از اصحاب پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ بودم، پس هرگاه از [نماز] عید بازمی‌گشتند به یکدیگر می‌گفتند: تَقَبّلَ اللهُ مِنّا ومِنك (الله از ما و تو بپذیرید) و احمد می‌گوید: سند حدیث ابوامامه سندی خوب است» (المغنی: ۲/ ۱۳۰).

ظاهر کاری که صحابه انجام می‌دادند و از آنان نقل شده این است که تبریک عید پس از نماز عید است و اگر انسان از روی اقتدا به اصحاب پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ تنها همین کار را انجام دهد نیکوست، و اگر پیش از آن از روی مبادرت و زودتر تبریک گفتن به دوستش چنین کند ظاهر امر این است که ان شاء الله اشکالی ندارد، زیرا تبریک عید از باب عادات است و امر در باب عادات وسیع است و مرجع آن عُرفی است که میان مردم رایج است.

شروانی شافعی ـ رحمه الله ـ می‌گوید: «از این سخن او که می‌گوید: «در روز عید» این برگرفته می‌شود که تبریک گفتن در ایام تشریق و مابعد روز عید خواسته نمی‌شود، اما عادت مردم بر این است که در این روزها تبریک بگویند، و مانعی از آن نیست زیرا مقصود از آن کسب محبت و اظهار شادی است و از این سخنش همچنین فهمیده می‌شود که وقت تبریک برخلاف آنچه در برخی حاشیه‌ها آمده با طلوع فجر آغاز می‌شود نه با شب عید، و شاید گفته شود: این کار نیز مانعی ندارد زیرا عادت مردم بر آن است و بیان شد که هدف از آن جلب محبت و آشکار ساختن شادی است و مستحب بودن تکبیر در شب عید نیز این موضوع را تایید می‌کند» (حواشي الشرواني على تحفة المحتاج: ۲/ ۵۷).

والله اعلم